

HOTĂRÎRE
În numele L E G I I

01 noiembrie 2011

mun.Chişinău

Judecătoria Centru
Instanța compusă din :
Președinte de ședință
Grefier

ANGELA CATANĂ
VIORICA SANDU

a judecat în ședință de judecată publică cauza civilă la acțiunea lui Alexandru Oleinic către Inițiativa Civică pentru un parlament curat privind apărarea onoarei și demnității și încasarea daunei morale,
instanța,

A C O N S T A T A T :

Reclamantul Alexandru Oleinic a înaintat acțiunea nominalizată împotriva Inițiativei Civice pentru un Parlament Curat, solicitând constatarea faptului precum că informația răspândită nu corespunde realității și publicarea dezmințirii acestei informații; excluderea numelui său din „Lista Neagră”, lansată de către pârât pe pagina web UNIMEDIA la data de 19.11.2010; încasarea din contul pârâtului a prejudiciului moral în suma de 2 000 000 (două milioane) lei, ulterior micșorând cuantumul la 100000 (una sută mii)lei.

Întru susținerea acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 19 noiembrie 2010 Inițiativa civică pentru un Parlament Curat a lansat pe pagina web UNIMEDIA „Lista Neagră” a candidaților în deputați în Parlamentul RM, considerați incompatibili cu funcția de deputat în urma monitorizării efectuate de jurnaliștii de investigație în baza a șapte criterii de integritate morală: averi și venituri necorespunzătoare; utilizarea resurselor administrative în folos personal sau de partid; utilizarea poziției de serviciu în interes personal sau de familie, protecționism, trafic de influență; administrare defectuoasă, impozite/amenzi neachitate; comportament împotriva statului de drept; imaginea publică a candidatului; traseism politic. În această listă a fost inclus și numele său. Din punct de vedere a pârâtului el trebuie să fie inclus în această listă din motivul precum că numele său figurează în unele acte ale Curții de Conturi, întocmite în anul 2001 și „chipurile” că pârâtul are probe și decizii finale ale Curții de Conturi care confirmă cele menționate în raport. Cu alte cuvinte pârâtul a declarat că el nu are integritate morală pentru ocuparea funcției de deputat în Parlament. În susținerea poziției pârâtul afirmă precum că, a trimis aceste liste la sediile partidelor politice pentru a oferi posibilitatea de a contesta rezultatele monitorizării. De asemenea, a menționat că pârâtul declară precum că potrivit raportului de integritate morală publicat, Alexandr Oleinic, aflându-se la conducerea SA „Monolit” din Soroca, a contribuit la efectuarea unui șir de tranzacții, în urma cărora, potrivit Curții de Conturi a fost înstrăinată neîntemeiat și nelegitim o parte din patrimoniul societății pe acțiuni. Numele lui A. Oleinic (pe atunci director general al Departamentului de Administrare și Privatizare a proprietății de Stat) figurează în mai multe hotărâri ale Curții de Conturi. De asemenea, a menționat referitor la declarațiile făcute de către pârât sunt vădit neîntemeiate, nu corespund realității și îi prejudiciază onoarea, demnitatea și reputația profesională. Astfel, este evident faptul că, lansând această „Lista Neagră” pârâtul nici nu a studiat problema în cauză. Pentru că, se poate presupune că pârâtul ca și orice jurnalist „profesionist”, înainte de a face careva învinuiri sau ponegriri asupra unei persoane concrete, ar fi trebuit să facă un studiu, o analiză în acest domeniu. Căci este ușor a ponegri o

persoană anume, proclamând „principiul libertății de exprimare” a celei de a patra puteri într-un stat democratic și constituțional, dar este mult mai greu să infirmi și să dezminți cele relatate. Într-adevăr art. 32 din Constituția RM stipulează că „fiecărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil”, însă „libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul unei persoane” În așa mod consideră că aflând despre faptul că numele său figurează în unele acte ale Curții de Conturi (adoptate în 2001) pârâtul, în mod normal, era să se adreseze în organele competente și nu să-i propună lui să dovedească nevinovăția sa cum s-au exprimat, fapt care nici nu a avut loc. Totodată a indicat și dispoziția art. 21 al Constituției RM care stipulează prezumția nevinovăției. Într-adevăr, în 2001 Curtea de Conturi a efectuat controlul activității SA “Monolit”, unde eu ocupam funcția de director pînă în anul 1996, și a adoptat Actul Curții de Conturi № 33/2001. Conform p. 6 al actului Curții de Conturi № 33/2001 materialele controlului au fost expediate după competență la Procuratura Generală. În baza acestui act a fost efectuat controlul detaliat în urmă cărora au fost adoptate două ordonanțe: Ordonanța de refuz în pornirea procesului penal din 01.11.2002, adoptată de către anchetatorul pe cauze excepționale al secției anchetă a cauzelor penale excepționale nr. 3 /Bălți/ a Procuraturii Generale, M. Antoci; Ordonanța de clasare a procesului penal din 28.02.2003, adoptată de către șeful-adjunct al secției anchetă a cauzelor penale excepționale nr. 3 a Procuraturii Generale, jurist de rangul 2, M. Antoci. Potrivit acestor ordonanțe, care sunt în vigoare, nevinovăția sa a fost confirmată. Difuzând aceste “liste negre”, suferințele psihologice care i-au fost provocate sunt dificil de estimat, deoarece este o persoană publică, demnitatea și onoarea sa, reputația profesională, mai ales integritatea morală, deja a fost confirmată dea lungul anilor, activând în organe și instituții de stat. Mai ales, că aceste “liste negre” au fost lansate cu o săptămînă înainte de alegerile parlamentare, la care eu sunt înscris în listele electorale. Apreciază valoarea prejudiciului moral la o sumă de 2 milioane de lei, care în cazul câștigului de cauză vor fi donați sinistraților din s. Nemțeni.

În ședință de judecată, Vladislav Pislari a susținut acțiunea integral și a solicitat admiterea ei, explicând că toate motivele de fapt și de drept fiind invocate în cerere, solicitând încasarea daunei morale în mărime de 100000 lei. De asemenea, a menționat că la data de 19 noiembrie a făcut cunoștință cu publicația dată și în aceeași zi a fost depusă cerere prealabilă către Inițiativă Civică, a primit refuz și peste 3 zile s-a adresat în instanța de judecată, indicând că cererea a fost depusă în scris și verbal.

Cristina Cojocaru, reprezentantul pârâtului Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat nu a recunoscut acțiunea și a explicat că susține poziția expusă în referință, menționând că nu a fost respectată procedura prealabilă. Referitor la cererea înaintată de reclamant, orice persoană are dreptul să-și expună referitor la persoanele care vor să adere în parlament, acestea fiind persoane publice. Totodată, a indicat că ei s-au referit la hotărârile Curții de Conturi, acestea fiind niște acte oficiale, dar nu opinii, ei doar au amintit publicului niște fapte care au fost în trecut și textul folosit în broșură corespunde realității, deoarece această informație a fost extrasă din raporturile Curții de Conturi și au fost în drept să amintească publicului că numele lui Oleinic figurează în aceste raporturi. Informația a fost preluată din documentele instituțiilor publice, dacă reclamantul nu era de acord cu hotărârea Curții de Conturi, putea să o conteste. Potrivit art.32 din Constituția R.Moldova politicienii trebuie să suporte toate criticile mass media și să se comporte cu toleranță la acestea. Referitor la ponegrirea onoarei și demnității, a relatat că persoana se consideră ponegrită, dacă informația nu corespunde realității, în cazul dat informația a fost preluată din raporturile Curții de Conturi. În acelaș comunicat de presă se explică ce înseamnă criteriile de integritate morală, nu s-a referit la criteriile de integritate morală a lui Oleinic Alexandr zi de zi, dar se referă la personalitatea lui ca candidat la deputat.

Audiind părerea participanților la proces, examinînd materialele cauzei civile, instanța consideră acțiunea neîntemeiată și necesar de a fi respinsă din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.16 CC RM orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale, cât și orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspândit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

În categoria dată de litigii ce țin de apărarea onoarei și demnității, conform hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție RM nr.11 din 27.03.1997 obligațiunea probațiunii revine pârâtului, iar reclamatul urmează să demonstreze doar momentul răspândirii informației ponegriitoare.

Totodată, conform prevederilor acestei hotărâri a Plenului Curții Supreme de Justiție RM nr.11 din 27.03.1997, drept răspândire a informațiilor, se consideră publicarea în presă a informațiilor ce ponegrec onoarea și demnitatea cetățenilor, organizațiilor, sau care nu corespund realității, translarea, difuzarea unor asemenea informații în emisiunile radiofonice

și televizate, demonstrarea în programe de cronică cinematografică și în alte mijloace de comunicare, în caracteristicile de serviciu, precum și în discursurile publice sau comunicarea lor în altă formă, inclusiv și orală, câtorva sau cel puțin unei persoane.

Răspândirea informațiilor se consideră de asemenea demonstrarea (afișarea) în locuri publice a placardelor, lozincilor, fotografiilor, a altor opere, expunerea acestor informații în foile volante, caricaturile difuzate, care prin conținutul sau forma lor ponegrec onoarea și demnitatea cetățenilor sau organizației.

În speță, informația referitor la reclamantul Oleinic Alexandr a fost preluată din raporturile Curții de Conturi RM, astfel nu poate fi calificată ca o opinie a pârâtului.

Astfel, Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat a afirmat în broșură că „A.Oleinic, aflându-se la conducerea S.A. „Monolit” din Soroca, a contribuit la efectuarea unui șir de tranzacții, în urma cărora, potrivit Curții de Conturi a fost înstrăinată neîntemeiat și nelegitim o parte din patrimoniul societății pe acțiuni. ” Este de menționat că informația dată se conține și în Hotărîrea Curții de Conturi privind rezultatele controlului asupra raționalității și eficacității gestionării activității economico-financiare a SA „Monolit” or. Soroca în perioada anilor 1997-2000, Nr.33 din 12.04.2001 (.Monitorul Oficial al R.Moldova nr. 64-66/33 din 22.06.2001, unde se indică că „Astfel, conducerea SA „Monolit” or. Soroca (dnii A. Oleinic și N. Gitlanj, pe parcursul perioadei supuse controlului, nerespectând prevederile art. 76, 85 și 86 din Legea privind societățile pe acțiuni nr.1 134-XIII din 02.04.97, a contribuit la efectuarea unui șir de tranzacții, în urma cărui fapt a fost înstrăinată neîntemeiat și nelegitim o mare parte din patrimoniul Societății.”

Prin urmare, concluzia făcută de Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat, rezultă că a fost preluată din hotărîrea Curții de Conturi, ceea ce denotă că pârâtul a afirmat doar ceea ce a reținut anterior un organ public de control, Curtea de Conturi.

În atare circumstanțe, rezultă că toate informațiile publicate despre reclamant în broșura pârâtului au avut la bază hotărîri ale Curții de Conturi, considerate documente ale autorității publice și documente oficiale, motiv din care ele nu pot face obiectul adresării în instanța de judecată cu acțiune privind lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

În această ordine de idei, instanța ține cont și de prevederile art. 28 al.1 lit.a) din Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare stipulează că responsabilitatea mass-mediei pentru preluarea relatărilor false cu privire la fapte și/sau a judecăților de valoare rară substrat factologic suficient nu survine în cazul în care aceste informații au fost răspândite și în documentele sau comunicatele autorităților publice.

De asemenea, potrivit Hotărîrei Plenului CSJ nr.8 din 09.10.2006 cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice prevede în p.12, că cerințele cu privire la dezmințirea informațiilor cuprinse în hotărârile și sentințele judiciare, ..., în hotărârile organelor puterii și administrației de stat, ... și în alte documente oficiale nu pot fi judecate în ordinea art.16 CC RM, deoarece legislația în privința lor prevede o altă cale de atac.

Conform Hotărârii Plenului CSJ nr.8 din 09.10.2006 (Buletinul CSJ a RM 3/16, 2007) cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice, în punctul 7 în sensul art.10 din Convenția Europeană și art.32 din Constituția RM, persoanele particulare se bucură de un drept larg de a critica liderii politici, oficialitățile, guvernele și instituțiile statale și ele pot fi pedepsite în ordin civil sau penal în cazul în care criticile lor sunt false din punct de vedere factologic

Instanțele de judecată trebuie să țină cont de faptul că, în conformitate cu art.3 și 4 din Declarația despre libertatea disputelor politice în mass-media, adoptată la 12.02.2004 la întrunirea a 872-a a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, precum și cu regulile minime referitor la răspunderea presei, a televiziunii, radioului și altor mijloace de informare în masă, adoptate la cea de a 11-a Conferință a judecătorilor cu tematica „Justiția și mass-media”, desfășurată la Cracovia în perioada 25-26 aprilie 2005, personalitățile politice, care stăruie să-și impună opinia politică, prin însăși acest fapt își exprimă acordul de a fi supuși aprecierilor publice și criticii în mass-media.

Politicienii în mod inevitabil și conștient trebuie să accepte verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă, atît din partea jurnaliștilor. cît și a marelui public, și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de tolerantă. Cerințele lor de a fi protejați prin prisma art.10 al Convenției și art.16 Cod civil trebuie cântărite cu interesele dezbaterii libere a chestiunilor politice (cazul Lingens împotriva Austriei, hotărîrea din 08 iulie 1986).

Limitarea în libertatea de exprimare a unui jurnalist în contextul dezbaterii unei probleme de interes public în privința unui politician, îndeosebi de rang înalt, constituie o încălcare a art.10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (Hotărîrea din 12.02.2008, cauza Flux nr.4 contra Moldovei).

Potrivit hotărârii Plenului Curții supreme de justiție nominalizate, în punctul 25 indică că ponegritoare sunt informațiile care nu corespund realității și care lezează onoarea și demnitatea cetățeanului, organizației în opinia publică sau în opinia unor cetățeni din punctul de vedere al respectării legilor, principiilor morale ale societății.

Reieșind din cele relatate, rezultă că informația a fost preluată din Hotărârile Curții de Conturi.

Totodată, potrivit art. 32 alin. 1 al Constituției Republicii Moldova oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau alt mijloc posibil.

Art. 1 alin. 1 din Legea presei prevede că în Republica Moldova libertatea presei constituie un drept fundamental, consfințit de Constituție. Statul garantează tuturor persoanelor dreptul la exprimarea liberă a opiniilor și ideilor, la informare veridică asupra evenimentelor din viața internă și cea internațională prin intermediul publicațiilor periodice și al agențiilor de presă, care își desfășoară activitatea în condițiile pluralismului politic, precum și respectarea legislației cu privire la drepturile de autor.

Art. 27 al aceiași legi stipulează că fondatorii, redactorii, jurnaliștii nu sînt responsabili pentru furnizarea informației, dacă aceasta: a) este cuprinsă în documentele și comunicatele oficiale ale autorităților publice; b) reproduce textual discursurile publice sau rezumatul lor adecvat.

Conform art. 19 din Declarația universală a drepturilor omului din 10.12.1948, orice individ are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, ceea ce implică dreptul de a nu fi tulburat pentru opiniile sale și acela de a căuta, de a primi și de a răspândi, fără considerații de frontieră, informații și idei prin orice mijloc de informare.

Art. 10 al.1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4.11.1950 garantează apărarea libertății de exprimare și statuează că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Conform art.34 din Constituția RM și Legii presei, libertatea presei este o componentă esențială a libertății de exprimare și de informare.

Dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale constituie un drept constituțional al persoanelor fizice și juridice și, concomitent, constituie o garanție a activității lor efective, acest drept este asigurat de art. 15 al Constituției Republicii Moldova.

În atare circumstanțe, instanța consideră că art. 16 Codul civil al RM urmează a fi aplicat prin prisma art.32, 34 din Constituția RM, Legii privind accesul la informație și art. 10 din Convenția Europeană, ținând cont de faptul că, conform art.4 alin.(2) din Constituție și art.7 CC, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Potrivit Hotărârii explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice nr. 8 din 09.10.2006, instanțele judecătorești naționale vor lua în considerare, la examinarea cazurilor concrete, jurisprudența CEDO, pentru a oferi interpretarea adecvată unor texte din dreptul intern, în conformitate cu rigorile convenționale.

În baza celor expuse instanța consideră acțiunea neîntemeiată și necesar de a fi respinsă, deoarece broșura dată a fost publicat în perioada desfășurării campaniei electorale, persoanele antrenate în companiile electorale sunt supuse unei „judecăți de valoare”.

În baza celor expuse, conform art. art.16 CC RM, art.art.3-4 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, art.10 al Convenției Europene cu privire la Drepturile Omului, art.art.238-240 CPC RM,
Instanța,

A H O T Ă R Î T :

A respinge acțiunea lui Alexandru Oleinic către Inițiativa Civică pentru un parlament curat privind apărarea onoarei și demnității și încasarea daunei morale ca fiind nefondată.

Hotărârea cu drept de apel în Curtea de Apel în termen de 20 zile.

Președinte de ședință:

